

Niniejszy projekt stawia sobie za cel prześledzenie statusu literatury jako jednej z dziedzin kultury w intelektualnym dyskursie kongresów i festiwali poświęconych sztuce Czarnych od 1956 roku do dzisiaj. Obejmując szereg wydarzeń takich jak Kongresy Czarnych Pisarzy i Artystów (Paryż, 1956 i Rzym, 1959), przez serię festiwali panafrkańskich, które odbyły się w latach 1960 i 1970, aż po jeden z największych festiwali literackich w świecie francuskojęzycznym, Étonnants Voyageurs (i jego pozaeuropejskie edycje w latach 2000-2013), projekt zakłada analizę miejsca i roli literatury w różnorodnych koncepcjach kultury i sztuki krajów postkolonialnych (lub, w zależności od momentu historycznego, walczących o niepodległość), które to koncepcje przedstawione zostały w ramach samych kongresów lub, w przypadku festiwali, w ramach konferencji towarzyszących głównym wydarzeniom festiwalowym. W ramach planowanych prac analizie poddane zostaną wypowiedzi takich pisarzy i intelektualistów jak Aimé Césaire, Léopold Sedar Senghor, Richard Wright, Jacques Stephen Alexis, René Depestre, Frantz Fanon, Stanislas Spero Adotevi, Henri Lopes, Sékou Touré, Albert Memmi, Lamine Niang, Michel Le Bris czy Alain Mabanckou.

Badania, sytuującej się w zakresie socjokrytyki, zakładają dogłębne osadzenie poszczególnych wydarzeń w charakterystycznym dla każdego z nich kontekście społeczno-politycznym, szczegółową analizę dyskursu towarzyszącego jak również konfrontację wyników tych etapów z indywidualnymi świadectwami uczestników kongresów i festiwali. Projekt zakłada zatem prace w ujęciu interdyscyplinarnym, koncentrując się równocześnie na postulatach i programach dotyczących bezpośrednio literatury.

Część z wydarzeń, które wchodzą w zakres planowanych badań świętowało dość niedawno swoje jubileusze, z racji czego niektóre z nich stały się przedmiotem ponownego zainteresowania badaczy (mamy tu na myśli głównie Drugi Kongres Czarnych Pisarzy i Artystów z Rzymu, z 1959 roku) lub zostały upamiętnione przez współczesne edycje (Drugie Festiwal Panafrkański, który odbył się w 2009 roku w Algierze i Międzynarodowy Festiwal Sztuki Czarnych, którego trzecią odsłonę zorganizowano w 2010 roku w Dakarze). Chronologia jest tutaj zatem jednym z motywów podjęcia planowanej tematyki. Głównym natomiast powodem, który stoi za projektem jest chęć dogłębnego i całościowego prześledzenia intelektualnego metadyskursu literackiego towarzyszącego wybranym wydarzeniom, co dotychczas nie zostało jeszcze wykonane, lub częściowo tylko mieści się w ramach rozproszonych prac badawczych. Dodatkowym celem będzie zwrócenie uwagi na różnorodność omawianych koncepcji, co przekłada się na niejednoznaczność poszczególnych idei i założeń.

Projekt zakłada wychwycenie wzajemnych powiązań i transferów idei pomiędzy poszczególnymi wydarzeniami w kontekście ich społeczno-politycznych uwarunkowań. Pozwoli to na przedstawienie pełniejszego niż dotychczas obrazu literatury jako jednego z obszarów ekspresji artystycznej społeczeństw postkolonialnych. Koncentrując się na wypowiedziach pisarzy oraz tekstach, które biorą literaturę za główny punkt odniesienia, celem projektu będzie ukazanie jak estetyczno-społeczne programy literackie zmierzają od dezalienacji postkolonialnej do twórczości głoszącej pełną niezależność ideologiczną, przechodząc przez etapy takie jak zerwanie z redukcjonizmem rasowym, afirmacja nacjonalistyczna oraz utopijne w swej naturze koncepcje panafrkańskie, wszystko to, zachowując wyczerpanie na wzajemne zapożyczenia i interferencje pomiędzy poszczególnymi koncepcjami i programami jak również na nurty poboczne, które wyrażają się niejako na marginesie głównych postulatów.